

ВИСНОВОК

**Національного університету «Чернігівська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Подоляка Олександра Леонідовича
на тему: «Розвиток страхового ринку в умовах становлення цифрової
економіки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

Страховий ринок України за час повномасштабної війни продемонстрував високу стійкість, адаптивність та здатність працювати прибутково, незважаючи на складні умови. Страховий ринок відіграє ключову роль у забезпеченні макроекономічної стабільності в державі та повоєнному відновленні економіки сприяючи зменшенню ризиків для бізнесу та населення, покращенні інвестиційного клімату, адаптації міжнародних практик для забезпечення притоку капіталу для реалізації масштабних інвестиційних проєктів відбудови інфраструктури, житлового фонду, покращення екології тощо.

В умовах розвитку цифрової економіки, активного впровадження цифрових технологій, зростання кіберзагроз страховий ринок потребує проведення цифрової трансформації. Остання спрямована на забезпечення відповідності рівня цифровізації страхового ринку тенденціям розвитку цифрової економіки, потребам повоєнного відновлення держави та зростаючим вимогам споживачів страхових послуг. Цифрова економіка потребує впровадження нових підходів та нових рішень, що стануть запорукою динамічного впровадження цифрових технологій учасниками страхового ринку. В умовах цифрової економіки цифрова трансформація страхового ринку є необхідною складовою підвищення його конкурентоспроможності, прогнозування і планування подальшого розвитку, особливо під впливом невизначеності і ризиків, спричинених війною. Саме цим і обумовлюється актуальність обраної теми дослідження.

Дисертаційна робота виконувалась відповідно до науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська політехніка» і є складовою частиною наступних тем: «Стратегічні детермінанти розвитку ринку фінансових послуг в умовах цифровізації національної економіки» (номер державної реєстрації 0123U104317), у межах якої автором досліджені стимулюючі і стримуючі детермінанти розвитку страхового ринку України в умовах цифрової економіки; «Розвиток фінансової системи в умовах турбулентності та становлення цифрової економіки» (номер державної реєстрації 0125U000298), де автором виявлено основні напрямки позитивного впливу цифрових технологій на забезпечення стабільної роботи страхового ринку та функціонування фінансової системи України загалом.

2. Метою дисертаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад та обґрунтування запропонованих науково-практичних рекомендацій щодо розвитку страхового ринку України в умовах цифровізації, посилення євроінтеграційних процесів та необхідності забезпечення повоєнної відбудови національної економіки.

Для досягнення мети передбачається *вирішення наступних завдань*:

- дослідити сутність цифрової економіки та її вплив на цифрову трансформацію страхового ринку України;
- визначити роль страхового ринку в цифровій економіці, яка обумовлює появу нових ризиків і загроз в міру розвитку цифрових технологій;
- поглибити науково-теоретичні підходи до визначення етапів проведення цифрової трансформації страхового ринку України;
- провести системний аналіз показників діяльності страхового ринку в умовах цифровізації економіки і суспільства;
- обґрунтувати теоретико-методичні підходи до цифрової трансформації страхового ринку;
- вдосконалити систему оцінки результатів проведення цифрової трансформації страхового ринку та визначення ефектів цифрової взаємодії страхових компаній з клієнтами і партнерами;
- розробити практичні рекомендації щодо розробки стратегії розвитку страхового ринку в умовах цифрової економіки.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку страхового ринку України в умовах цифровізації економіки і суспільства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних засад щодо розвитку страхового ринку України в умовах цифрової економіки.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Основні результати дослідження, які становлять його наукову новизну і виносяться на захист, полягають у наступному:

вперше:

- запропоновано теоретико-методичні підходи до оцінки цифрового потенціалу страхових компаній України в умовах розвитку цифрової економіки, обґрунтовано визначення сутності зазначеного потенціалу, вказано на його залежність від розробленої стратегії цифрової трансформації страхового ринку та визначено сукупність територіальних, інфраструктурних, технологічних, економічних та фінансових факторів, що здійснюють вплив на його стан та перспективи зростання, визначено індикатори і показники оцінювання цифрового потенціалу на рівні страхових компаній, зазначено на необхідності збільшення цифрового потенціалу страховими компаніями в напрямку в напрямку протистояння кіберзагрозам і прискорення розвитку ринку кіберстрахування;

удосконалено:

- науково-теоретичні підходи до систематизації етапів цифровізації страхового ринку України, виокремлено ключові етапи його розвитку, такі як: розвиток онлайн-страхування; створення страховими компаніями мобільних

додатків та вебсервісів; впровадження і розвиток Insurtech та Інтернету речей у страхування; диджитал-революція у страхуванні; цифрова трансформація екосистеми страхування, що дало змогу чітко простежити ключові тенденції цифрової трансформації страхового ринку та визначити напрями його подальшого розвитку в умовах цифровізації економіки і суспільства;

– структуру механізму цифрової трансформації страхового ринку України, визначено його сутність та складові елементи, обґрунтовано стримуючі і стимулюючі детермінанти розвитку зазначеного механізму, надано рекомендації щодо оцінки очікуваних результатів та взаємопов'язаних ефектів від його практичного впровадження і функціонування, що сприятиме використанню можливостей інноваційного розвитку зазначеного ринку; розвитку співробітництва з мережевими партнерами; ефективному управлінню ризиками і капіталом та задоволенню зростаючих потреб споживачів страхових продуктів;

– концептуальний підхід до розробки стратегії розвитку страхового ринку України в умовах цифрової економіки, виокремлено в її складі конкурентну, інвестиційну, операційну стратегії, а також стратегію цифровізації. Особливу увагу приділено необхідності розробки і впровадження EGS стратегії, яка спрямована на забезпечення паритету загальнодержавних інтересів з інтересами учасників страхового ринку;

набуло подальшого розвитку:

– визначення ролі і місця страхового ринку в цифровій економіці, що дало змогу виявити вплив на його діяльність низки ризиків пов'язаних з цифровізацією, основними серед яких є ризики використання цифрових технологій, браку фахівців у сфері розроблення, впровадження і використання цифрових технологій у страхуванні, кіберризика, а також інфраструктурні ризики поява яких обумовлена диспропорціями розвитку цифрової інфраструктури та ін. Для зменшення або усунення зазначених ризиків запропоновано створення адекватної сучасним вимогам і реаліям цифрової інфраструктури страхового ринку, надано визначення її сутності та обґрунтовано складові елементи;

– наукове обґрунтування необхідності переходу страхового ринку від використання маркетингоорієнтованої моделі до клієнтоорієнтованої, яка базується на розробці персоналізованих страхових продуктів, потреба в яких визначається на основі аналізу страхової поведінки споживачів в умовах цифрової економіки і продовження війни на території України;

– встановлено ключові напрями впливу цифрової трансформації страхового ринку на стабілізацію фінансової системи України, зазначено на необхідності розвитку таких напрямків у сфері цифровізації діяльності страхових компаній як кіберстрахування, страхування інвестицій від військових ризиків, екологічне та пенсійне страхування тощо.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій підтверджується положеннями наукових праць вітчизняних, зарубіжних учених. Обґрунтованість одержаних результатів дослідження забезпечено використанням загальнонаукових прийомів та спеціальних методів пізнання, що базуються на економічних та споріднених з ними науками, а також

методів міждисциплінарних досліджень, зокрема: історичний – для виявлення передумов використання цифрових технологій на вітчизняному страховому ринку та дослідження етапів розвитку його цифровізації (п.п. 1.2); аналізу, синтезу, узагальнення – для уточнення існуючого понятійно-категоріального апарату та конкретизації сутності понять «цифрове страхування», «цифрова трансформація страхового ринку» (п.п. 1.1), «цифровий потенціал страхових компаній» (п.п. 3.2); індукції, дедукції – при аналізі регуляторних норм, цифрової стратегії страхових компаній, клієнтського досвіду користування цифровими страховими продуктами (п.п. 2.2); метод порівнянь – при дослідженні зарубіжного досвіду розвитку страхового ринку в умовах цифрової економіки та можливості його використання у вітчизняній практиці (п.п. 1.3); економіко-статистичний, аналітичний, графоаналітичний – для аналізу показників діяльності страхового ринку в умовах зміни попиту клієнтів під впливом процесів цифровізації (п.п. 2.1); наукової абстракції – при побудові механізму цифрової трансформації страхового ринку (п.п. 3.1); стратегічного планування – при проведенні SWOT-аналізу цифрової трансформації страхових компаній України (п.п. 2.3) та розробці напрямів стратегічного розвитку страхового ринку України (п.п. 3.3).

Інформаційну та фактологічну основу дослідження склали законодавчі акти, нормативно-правові документи України та Директиви Європейського Союзу в сфері регулювання страхового ринку, підвищення його платоспроможності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності в умовах розвитку цифрової економіки, дані національних і міжнародних рейтингових агентств, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених у сфері проведення цифрової трансформації зазначеного ринку, а також ресурси інтернету.

Статистичну основу дисертаційної роботи складають матеріали Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Національного банку України, Національної асоціації страховиків України, Ліги страхових організацій України, Міжнародної асоціації органів страхового нагляду, Всесвітньої федерації страхових організацій, Європейської Комісії, Європейської федерації страхування та перестраховування, Європейського управління зі страхування та професійних пенсій та ін.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Отримані в дисертаційній роботі наукові результати мають практичне значення для проведення цифрової трансформації страхового ринку України та використовуються в: діяльності Приватного акціонерного товариства «Страхова група «ТАС» при здійсненні оцінки цифрового потенціалу страхової компанії, дослідженні можливостей і економічної доцільності впровадження цифрових технологій; визначенні обсягу і структури витрат пов'язаних з цифровим маркетингом, а саме підвищенні цифрової довіри клієнтів до онлайн-страхування, розширенні співпраці з маркетплейсами, залучення до реклами страхових продуктів інфлюєнсерів; впровадження клієнтоорієнтованих та ризикоорієнтованих підходів для підвищення рівня її конкурентоспроможності та фінансової стійкості (довідка № ГО 1800-1139 від 12.02.2026 р.); в діяльності страхової компанії ПрАТ «СК «Арсенал страхування» при проведенні

кластеризації з метою виявлення найближчих конкурентів серед страхових компаній за обсягами валових страхових премій та за основними страховими продуктами; вдосконаленні механізму функціонування та розвитку страхової компанії в умовах її переходу на цифрову модель та впровадження цифровізації основних бізнес-процесів; розробці напрямів стратегії цифровізації спрямованої на впровадження цифрових технологій і диверсифікації цифрових страхових продуктів та ESG стратегії для прискорення імплементації діяльності страхової компанії до європейських вимог у сфері відповідності екологічним, соціальним, управлінським стандартам, умовам страхування ризиків з метою розширення співпраці з мережевими партнерами та зростанні клієнтської мережі (довідка №11-2026/443 від 10.03.2026 р.); навчальному процесі Національного університету «Чернігівська політехніка» при розробці методичних матеріалів, проведенні лекційних і практичних занять з таких навчальних дисциплін як: «Страхові послуги», «Страховання», «Страховання фінансових ризиків» (довідка № 202/08-836 від 12.05. 2026 р.).

6. Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та практичні положення дисертаційної роботи та її результати були представлені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема XIII Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій і суспільства в XXI столітті” (Рівне, 25 червня 2024 р.). Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні перспективи розвитку обліку, фінансів, економіки, управління, права та інженерії» (5-6 грудня 2024 р., м. Запоріжжя), XV Міжнародної науково-практичній конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Юність науки – 2025» (м. Чернігів, 23-25 квітня 2025 р.), II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери» (м. Кропивницький, 27 лист. 2025 р.), Форумі стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва «Соціальне підприємництво як інструмент відновлення України» (м. Чернігів, 16 вересня 2024 р.).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. За результатами дослідження опубліковано 11 наукових праць, серед яких 1 стаття в іноземному науковому виданні, 4 статті у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, 6 публікацій у виданнях апробаційного характеру.

Статті в іноземних наукових виданнях

1. Dubyna M., Tarasenko A., Bilyi M., Shpomer A., **Podoliak O.** The Role of Digital Technologies in Ensuring Stable Functioning of the Financial Services Market. Pacific Business Review International. 2024. Vol. 17 Iss. 5. P.42–53. URL:

http://www.pbr.co.in/2024/2024_month/November/4.pdf.P.42-53.(Web of Science). (1,3 ум. друк. арк.). Особистий внесок: досліджено особливості функціонування страхового ринку в умовах нестабільності макроекономічного середовища та використання цифрових технологій для забезпечення його стабільної роботи в умовах цифрової економіки. (0,3 ум. друк. арк.).

Статті в наукових виданнях та виданнях, внесених до наукометричних баз даних:

2. Парубець О. М., Подоляк О. Л. Теоретико-методичні підходи до оцінки цифрового потенціалу страхових компаній України. *Ефективна економіка*. 2025. № 7. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.34> (друк. арк.). Особистий внесок: розроблено індикатори і показники оцінки цифрового потенціалу страхових компаній (2,33 ум. друк. арк.).

3. Парубець О., Подоляк О. Трансформація механізму функціонування та розвитку страхового ринку в умовах цифровізації економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2024. № 2(38). С. 165–176. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-165-176](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-165-176) (друк. арк.) Особистий внесок: побудовано структуру механізму функціонування і розвитку страхового ринку та обґрунтовано напрями його трансформації в умовах цифрової економіки (1,4 ум. друк. арк.).

4. Подоляк О. Еволюція розвитку страхового ринку України в умовах цифрової економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 2(42). С. 432–443. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2\(42\)-432-443](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-432-443). (1,4 ум. друк. арк.).

5. Подоляк О. Розроблення ESG-стратегії сталого розвитку страхового ринку України в умовах цифрової економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 3(43). С. 412–419. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-412-419](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-412-419). (0,93 ум. друк. арк.).

Опубліковані праці апробаційного характеру

6. Парубець О. М., Подоляк О. Л. Фінансові аспекти діджиталізації страхового ринку України. Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства : збірник тез доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 70-71. (0,1 ум. друк. арк.) Особистий внесок: досліджено науково-теоретичні підходи до визначення сутності терміну «діджиталізація» в діяльності страхового ринку. (0,08 ум. друк. арк.)

7. Парубець О.М., Подоляк О. Л. Розвиток цифрового потенціалу страхового ринку України в умовах цифрової економіки. Сучасні перспективи розвитку обліку, фінансів, економіки, управління, права та інженерії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (5-6 грудня 2024 р., м. Запоріжжя) / за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. С. 185–187. (0,2 друк. арк.). Особистий внесок: досліджено напрями розвитку цифрового потенціалу страхового ринку України в умовах

цифрової економіки (0,1 ум. друк. арк.).

8. Подоляк О. Л., Киселиця С. В. Філософія ризиків як основа розвитку страхового ринку. Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій і суспільства в XXI столітті: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Рівне, 25 червня 2024 р.). Рівне: ЦФЕНД, 2024. С. 36–40. (0,3 друк. арк.) Особистий внесок: досліджено ризики функціонування страхового ринку в умовах цифрової економіки (0,2 ум. друк. арк.).

9. Подоляк О. Л. Зарубіжний і вітчизняний досвід функціонування страхового ринку в умовах цифрової економіки. Юність науки – 2025 : збірник тез доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 23-25 квітня 2025 р.). – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. С. 87–88. (0,1 ум. друк. арк.).

10. Парубець О. М., Подоляк О. Л. Напрями удосконалення цифрової інфраструктури страхового ринку України Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 27 лист. 2025 р. / М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : ЦНТУ, 2025. С. 109-111. (0,2 друк. арк.). Особистий внесок: обґрунтовано сутність та складові цифрової інфраструктури страхового ринку України (0,1 ум. друк. арк.).

11. Подоляк О. Цифрова взаємодія страхових компаній і банків в умовах трансформації фінансового сектору України. Соціальне підприємництво як інструмент відновлення України: Форум стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва (м. Чернігів, 16 вересня 2024 р.) : тези доповідей. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 141–142. (0,1 ум. друк. арк.).

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Подоляка Олександра Леонідовича на тему «Розвиток страхового ринку в умовах становлення цифрової економіки» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо розвитку страхового ринку України в умовах цифровізації, посилення євроінтеграційних процесів та необхідності забезпечення повоєнної відбудови національної економіки.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційної роботи. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Подоляка Олександра Леонідовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня

2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), наукові публікації здобувача відповідають пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Подоляка Олександра Леонідовича на тему «Розвиток страхового ринку в умовах становлення цифрової економіки» може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий
д.е.н., проф.
«12» травня 2026 р.

М.В. Дубина

